

מבעד למסווה

(שעורים בהסתמלות)

אכן, גלגל הוא שחזור בעולם. גלגלא ד ר ק י ע דהדר: תחתונים נעשו עליונים ועלונים ניאבדים במחילה את התחתונים.

כי מלל ומי פלל פני שהודד ישמעאל, פרא' אדם זה מהחמישי, שיד כל אדם בו שהיה שטוף ב"ט שערי טומאה של ההאורים" שלו ובאסקופה הנדרבת מישי, לכל קונסול קטן בקושטא, כי האמין שתוגר הלש זה יהיה חולט על גויים, שבתו וגבורתו מלא עולם וישהכל נחיה כדברו ? ובשעה שר' "עומות" יושב כאן לפניכם ונתון את שעורו לתלמידיו, יושב או עומד לו שם ר' עזות פ שה כלונה ומלמד "בלק" לא רק ליונים כי אם גם ליחכנים ועושה לבלב, במחילה "אויף מערקייט" כמנהג ישמעאל מדוני דורות... ובלל זה נקוט בידו תמיד: "תפשת מרובת — תפשת!" לא רק ביום, אריון וכל מינו זה כי אם גם בסערות תימן, עדי"עדי"...

הוא אשר אמרתי: "גלגל החזיר בעולם" — סרסה ספרים ודורשים ספרים ואהר יין ספרים ידרש גם "מירגלים" שנאין לו נכונה כ"פסוק הקטרת", ומחר ידרוש גם את — "פושטין" (א"י) ודוקא עפ"י דרישת הקהל שלנו בקושטא, כידוע, ובהשתדלות המוס"ס והאפיסכופוס ההרטים שלנו בארץ שחפצו המלך באסקויליסטרעליני בהחובות ירושלים ומסקשים רחמים מישי ענ

העם הערבי ה"נרכא" ר"ל, כדי להצילו פשוט מידי עושיקו "הגולן העברי" — אלה הפועלים העברים, אבירי-הלב, המנצלים ומ' ריקים את אהיהם הבולשיביקים וביחוד את ר' קויטא וכל מיני זמיה — כי מה לא יעשו יהודים-אבודים אלה בשביל פרנסה? — גם "הפגנות" כישותפות בשעת-הצורך — והאבנים היקרות וכל מיני כרגליות סוביטיות של הסוחר הידוע במצרים — יוכיחו!... * * *

עודני יושב ודובת את שעורי זה, והנה נכנס הפרונקא והביא לי דאר גדול, מכל קצוי הארץ ואפילו מירושלם. בין המכתבים הרבים נשקפה מעטפה קטנה וירודה ועליה כתב ענול ועדין, כתב אשה ואולם את תכנו לא אגיד לכם מפני עינא-בישא, שמה הלילה יודע לזוגתי שתחיה... והנה מכתב אהר שאני מוסר לכם דוקא מיד, כדי לזכות את הרבים — וזו לשונו: "לכבוד ארזני "עומות"!"

כנראה כי בימים האלה פתח ועד תלפיות בעירנו קורם ה"שופרים" ולמשגיחיו מכוונות לתכלית זו קנה הועד מכונות "פ' יאט" וכל מי שרוצה יוכל ללמד איד לנהל אותה, ואולם מרב מובילים, מישיגהים ותלמידים, נמצא האוטומוביל יתר במגרש מאשר בשדות, אבל אל נא תשמהו אלי גיל על היריעה הזו, כי אולי תרצו להיות מהקופצים על הישרות באוטומוביל זה, צריכה לכם קדם כל "פרוטקציה" בעלת שמי קומות בתלפיות... אבל דבר אהר זכינו ללמד מ"אנשי" האוטומוביל הזה: דיקנות... גם המובילים וגם המשיגים קבלו עליהם, כנראה, ללמד את כל הנוסעים עמם ל"תלפיות" פרק ב"דיקנות" וגם בפרשת "בלק"... לנמשל: עוד טרם חספת לשבת על ביקוד במכונות אומרים ד: "האט מאסארו!" ועליך לשלם במחילה אלתר: אם פועל אתה — גרוש אהר: אם

בורגני אתה כלומר שמלבושך נאה קצת ועני" בה אפילו מעוכה לגרנותיך — רק 2 גרושים; ואם אינך לא פועל ולא בורגני אלא סתם "אבונימנט" (מנוי) עליך לשלם גרוש וחצי. קביעת המחירים האלה תלויה כמובן ברצונו הטוב של המוביל או המשגיח, או שניהם יחד, והנהך ממש כחומר ביד היוצר. ברצונו הוא דן אותך לבורגני וברצונו הוא מעלה אותך למרנגת פועל, ואם אינך מושיט לו את המובילים תומ"י בעלותך כפי שהטיף עליך לפי ראות עיניו, כלומר 2 גרוש לבורגני, גרוש אהר לאנטר-בורגני — הריחו עונה לך מיד ש"אין הוא נמצא בשוק-הדגים שצריך לתגוד מחירים!"... ולפיכך אתה צריך בעצמך לדעת מה לשלם או מה שהנך נחשב בעיניו באותה שעה ואם אין — הוא מכניס לך או לא את אור-הפנס לתוך הפנים לרבות הלילות ועליכם לעמד הכן לבריקה — זכר ל"אוביסק" (חפושים) ברוסיה.

ובתור דוגמא חיה של דיקנות אספר לכם בזה מעשה שפרה בשבוע זה בתלפיות: ימידי ירושלמי אהר שמון בגופו נפל מעל המלך בישעת עבודתו בבנין ומיד חשו כלם לעזרתה, פקודת החובשת אשר בתלפיות הזקה לחוביל את החולה לניה"ח ביופה שעה אהת קדם, והנה בשעה דחוקה כזו נמצאה מ"סקיה" המכונית ע"י תלפיות, רצו מיד אל המכונית והודיעו לו ע"א המסרה העגום. — "הי, שלשה רגעים אהבה ולא יתור! ואם לא תביאו את הברנש שלכם מיד, אסע לי!" ענה המשגיח בקול מפקד, תארו לכם שלא כנסל עלה לשאת את היהודי הפצוע והנה עוד טרם הספיקו לבוא אל המכונית הודיע המשגיח: "שלשת הרגעים עברו! אני נוסע!" לשוא התחננו לפנו כל העומדים שם — "שלשה רגעים לבר עברו!" צעק אליהם, צפצף ונסע לו לקיים מה שנאמר: "עוב תעוב" אבל לא "עמו",

כי אם אותו... והיהודי שכב במכאוביו כמשך שתי שעות בלילה עדי שבערה מכונית אחת מכית-לחם והובילה את החולה לכית החולים. למדו, רבותי, דיקנות. אפילו אם תלויים חייו של בן-אדם ברגע "יהרג (היהודי) ואל יעבור על שלשת הרגעים שלו"!

ש. ד. י. ק. י. — נו? ומה יאמר למשל, ועדת-תלפיות על אותו מוביל שלחם? * * * ומדי דברי באוטומוביל, נזכרתי באוטומור ביל אחר שהלך בשבוע זה לרבר-מצוה לתל-כרם ובחבר המשלחת שהלך לעולמו... אמרו חז"ל: שלוחי מצוה אינם ניווקין, חוץ ממשלחת מלאכי רעים, בלעם הרשע הלך בשעתו לקלל את ישראל ונלחץ אל הקיר ע"י אתון, ועבדול-קאדיר יקטן שלנו נלחץ אל המכונית ע"י אסון שנאמר: "אני הגבר — שתום-עינים"...

אכן, אצבע אלהים היא! — כיון אללאה!" * * * ואם תרצו, הרי לכם אגרת יפה גם מראש-פנה: ראש-פנה, י"ט טבת, תרפ"ג לכבוד רבי ומורי ר' עומות נ"י!

אבקש את סליחתך, רבי היקר, שלא מלאתי את חבטתתי לשלח לך לפרקים מהמכת הזה בראש-פנתנו הקטנה, שהיא היום לא קטנה עוד כי אם עיר גדולה; באמרי: עיר גדולה איני טועה הלילה, כי מה יש בעיר ואין בר"פ? הודות לאל, ה"מישוגעים" התרבו כאן בזמן האחרון ומונים כיום כתרסוד במספר, ואם נרצה למנות את המישוגעים למחצה ולרביע הרי יקל לנו למנות את

הנורמלים; ומה חסר עוד בראש-פנה, שאפילו התישים הולכים כאן, ומעשה ברבי מאיה, לא בעל הנם, בעל עדר עזים, שגדל אצלו תיש, זכך בכל איבריו, שהעניק יתר מליטר הלב ליום, הלב טוב ושמן, ובעלו רבי מאיר הנ"ל נשבע שבועת אמונים, שבהלכ התיש הוא מערב 300 אחוז מים ולקוחותיו אינם מכירים בדבר; עד שעמד שוחט העירה וטען שתיש זה — כל הרוחות שוכנים בקרבו ואסור להחזיקו בבית יהודי, קפץ רוגזו של השוחט על התיש ולא נח עד שדן אותו לשהיטה.

גו, הקרו עוד נסים כאלה במושבה אחרת?.. הנה עוד עובדות, שהן לדידנו קנות עדי, התאספו כל אכרי ותושבי ר"פ בנעריהם וזקניהם, ואחרי טריבות ומחלומות, צעקות וגיפיות, שאפילו הכסאות והשלחנות רגזו ממוקיותיהם, בא הכל על מקומו בשלום, ותודות לענותנותם של בני ר"פ, נכתר ועד משבעה טובי העיר כמעט פה אהר.

אבל הלא הכל אפשר כאן ואין אנו יודעים ובטוחים ברגע זה מה שיהיה אחריו, לכן, אל תתפלא אם אספר לכם כי בעבור ימים אחרים הורד הועד מעל כנו, ואת כיומו לקחו שלשה ועדים; כובן שהדבר עלה בדמיון טרבים, הרבה נגחו אילו הברזל, בקציעתם החדות עד ששברו את הדלתות וירשו את סבצר הועד.

והנה הפתעה שענין המישוגעים והתיש והחולב והועדים המתהלפים לבקרים, הנהו כאין וכאפס נגדה, ענין השדים ר"ל המתהלכים ברחובות, אל יבהלינא רבי! מעשה שהיה כך היה: במוש"ק האחרון התהלכו שלשה שדים — כו, שדים! — התהלכו כו בצדי הרחובות כבני אדם ממש, וחי נפשי שגם אני פגשתים בטילי עם זוגתי בין האשמורה הראשונה לשניה, הם הביטו עלינו

בשלוש עינים, שנרמו לנו בהשכה כפנסו השמל כמשו, וכך קרה גם לאחרים, ולסוף ארבו לראש הועד (הקודם מובן) ובשבו אחרי הצות לביתו מאהת האספית, התנפלו עליו וירביצו בו מכות בלי רחמים ממש, על הטא שחטא ושלא חטא, לקול צעקותיו נזעקו למקום המסרה כל השכנים, אבל ערכא פרה, לא רבים ולא יער-ראש הועד מוטל אין אונים ונאנח על מכאוביו והקונרסים כאילו בלעה אותם האדמה, ואינם, המוכה טען אמנם שהכיר שאלה הם פלוני ואלמוני בני המושבה, אבל הנני נשבע לך רבי שבועת אמונים — אין אלה בני-אדם אלא שדים ממש, הנני נשבע לך בנקיטת-חפץ ממש! כי מה היום בלתי אפשרי בראש-פנה! הכל אפשר אצלנו.

והנני תלמיד השוכע תורתך מארובת בית מדרשך. ה ל ל ה ש נ י * * * והנה לכם עוד מעשה יפה ודוקא מזכרון יעקב ולא טרב חלילה אף לא בשדים להכדיל, אלא מעשה נאה אהר וראויים הדברים לשמעם:

ביום הראשון העבר, אור ליום ב', ליל התקדש חג ראש-השנה של ה'ס — שנת 1923) עברנו על בית-הפועלים — כך מספר תלמידיו במכתבו אלי — והנה שמחה וששון — "לשמחה מה זו עושה?" שאלנו, וענו לנו כי זה לכבודו של ביאליק, אגב, היום קראתם את גליון-ביאליק של בדישי? את זה יפה מאד, נכנסנו גם אנחנו להשתתף בשמחה של מצוה זו, והנה החלו רקודים! "אל יבנה הגליל" וכו'.

ויחי בהצי הלילה — (כל מקום "ויהי" — צרה) והנה התנברה פתאם הסיטרא אחרא ר"ל, מעשה שטן, וכל החברא יצאו חצויה וכלמדיה יידיה וידיה וידיה וידיה

מראש, ובקול-קולות בתופים ובמחולות צעקו: "יהי סילוסטר הקדוש!", "הלאה פלשתינה!" ושוב פעם: יהי סילוסטר הקדוש עם האינטרנציונל השלישי... אשרינו שזכינו לכך!.. * * *

ואת המכתב דלקמן קבלתי מטבריה; נא לתת מקום בעתונכם הנכבד למכתבי זה על-אדות יחס פקידו האדא והשחרהוק בצפת לשפתנו העברית: ביום כ"ה כסלו פניתי בעברית לפקיד השחרהוק בצפת ודרשתי לקשר אותי עם המספר הדרוש לי וקבלתי תשובה כי העברית אסורה (עוברני מינוע). התשובה הרגיונתני מאד ודרשתי שוב פעמים אחרות בעברית את המספר, במעמד עדים בבדי שישמעו את תשובת אותו הפקיד ותשובתו היתה בהחלט כי העברית אסורה.

נעלב מאד הוכרחת לקבל עלי את נורת הפקיד, והשאלה היא, איפוא, היכן היא היחסות של העברית אהרי שהוכרה בתור שפה רשמית? הישתנה סוף-סוף יחסם של פקידיו ממשלתנו לשפתנו? בכבוד ובכרכה יום ה' ת ק"ח

מיד כסבלי את המכתב הזה מסרתני למקום הנחוי, ואעפ"י שלא קבלתי עדיין תשובה, בטוח אני כמעט שהפקיד הזה יקבל בודאי בגלל עלבון שפתנו — ה'ס פ ה למשכרתו... * * * ואם לא תרצו, הרי לכם מכתב "מקורא ותיק" מירושלם: ירושלם, יום ב' בלילה, 8 יאנואר 1923. למורי ורבי מר עומות! הרשנינא להכיע לך כזה את תמהוני הגדול על תלגרימים אחרים מפריו אשר